9e JAARGe. № 70.

OOSTPOST
SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaya ℔ jaar ƒ 24.– ℔ halfjr ƒ 12.– ℔ maand ƒ 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenb. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa. „ do. „ 50.–
De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

ZATURDAG 23 MAART 1861.

DE VERHOUDING VAN HET NEDERLANDSCH TOT HET INLANDSCH BESTUUR.

Terwijl in het bestuur der Oost-Indische compagnie zekere overmoed tegenover de inlandsche hoofden niet te miskennen is, die met een handvol troepen landen veroverde, vorsten onttroonde, zich veelal weinig om de bestaande regten en gewoonten bekommerde, schijnt daarentegen het tegenwoordige Gouvernement niet te zijn vrij te pleiten van zwakheid en vreesachtigheid jegens zijne inlandsche ambtenaren.

De oorzaak hiervan ligt, onzes inziens, minder in overdrijving van het beginsel der regtvaardigheid, dat in deze eeuw der openbaarheid meer en meer kracht wint, en de regten van elk individu en ieder volk eerbiedigt, ook niet zoo zeer in het besef, dat, naarmate de inboorling zich meer tot ons opheft en onze krachten leert beoordeelen, ook zijn overdreven vrees en eerbied voor de magt des overheerschers afneemt, maar veeleer *in den aard van het tegenwoordige regerings- of eigenlijk cultuurstelsel.*

Men heeft te regt begrepen dat, om zoo veel mogelijk de voordeelen van dat stelsel te plukken, en de bevolking, wel niet te *verzoenen met* maar toch, te kunnen *verpligten tot* den daarvoor gevorderden dwangarbeid, het allereerst noodig was het belang der hoofden aan dat stelsel te verbinden.

Mogt al het *volk* niet zeer genegen zijn tot volledige betrachting der haar opgelegde verpligtingen, en het haar toegekend loon onvoldoende, om haar uit zich zelve tot zorgvuldige bewaking van den aanplant te brengen, – aan de *hoofden* werden *cultuurpercenten* toegekend, om *hen* des te waakzamer te maken en door hun overwigt de bevolking te dwingen, tot datgene wat zij niet uit vrije beweging verrigten zou.

Als beginsel is aangenomen, dat, „bij het openvallen der betrekking van regent, zooveel doenlijk tot opvolger wordt gekozen één der zonen of naastbestaanden van den laatsten regent", ten einde het belang der inlandsche hoofden aan de Nederlandsche heerschappij en aan de rust en orde des lands te verbinden.

Tot het bekomen van regtsingang ten aanzien van hoofden en grooten wordt niet alleen hoogere goedkeuring gevorderd, maar het is bekend, hoe schroomvallig men is in het verleenen van die vergunning, in de wijze van vervolging en in de toepassing der straffen. De laatste gebeurtenissen van Tagal hebben daarvan op nieuw het bewijs geleverd.

Ja! wij zeggen niet te veel als wij beweren, dat de regering het javaansche volk door diens *hoofden* regeert, en Nederlands heerschappij over dit eiland tegenwoordig gegrond is – niet op ons overwigt onder de bevolking –, maar op de wijze waarop de regering het belang der *inlandsche hoofden* aan *haar* belang heeft verbonden. Onmiskenbaar is het beschreven beginsel niet zonder beleid uitgevonden en toegepast, en wij gelooven dat velen daaraan ten volle hunne goedkeuring schenken. Het is echter de groote vraag of het steunt op een *juist oordeel*, d. i. op het wel begrepen belang zoowel van Nederland als van Java.

Wij aarzelen niet hierop een ontkennend antwoord te geven, en wijzen daartoe op de gevolgen van het thans aangenomen beginsel.

Allereerst worden de *inlandsche hoofden somtijds te veel ontzien door het gewestelijk bestuur.* Het beginsel der regering wordt gevolgd door de ambtenaren. Van daar: overschatting der hoofden, vooral der regenten door sommige residenten.

Terwijl de laatsten zich tegenover de eersten behoorden te gedragen als oudere broeders jegens de jongere, verraadt hunne houding dikwijls zwakheid en vreesachtigheid. Terwijl onder de inlanders de meerdere zijn gezag jegens den mindere weet te bewaren door eene ongedwongen vereeniging van uiterlijke *welwillendheid* en *waardigheid*, beijveren sommige hoofden van gewestelijk bestuur zich om in alles de regenten te *raadplegen* niet alleen, maar ook te *volgen* en toe te geven, hunne fouten voorbij te zien, of hen slechts uiterst omzigtig teregt te wijzen, en aan te sporen tot ijver, en vooral de controleurs inhetoogloopend de meerderheid der regenten te doen gevoelen. – Verre is het van ons de inlandsche hoofden de eere te willen onthouden, die hun toekomt, maar, indien het gezegde waarheid bevat dat de Javaan nog onmondig is, (en onder welk volk is niet de groote meerderheid onmondig?) dan behoort de houding der residenten zich veeleer te onderscheiden door kracht, moed en waardigheid dan door eene schuchterheid, een ontzag en toegevendheid jegens de regenten die dezen vermetel en overmoedig maken.

Het heerschend regeringsbeginsel heeft al verder ten gevolge, dat de *Europesche ambtenaren het bestuur al te veel aan de inlandsche hoofden overlaten.*

Het is eene regtmatige grieve tegen het monopolie der Delftsche academie dat de ambtenaren door hunne eenzijdige opleiding te weinig in aanraking komen met de bevolking. Doch deze leemte wordt aanmerkelijk grooter door het standpunt waarop zich de pas uit Nederland gekomen controleur ziet geplaatst. De hoofden hebben het bestuur grootendeels in handen. De heerschende rigting spaart hen en gebruikt in alles hunne tusschenkomst. De jonge ambtenaar vangt dus aan door hunne oogen te zien; en zij laten hem niet meer zien dan hun goed dunkt. De eerste ambitie spoort hem tot nadere kennismaking met de bevolking aan, maar,– de wil der regering, het hoofd van het gewestelijk bestuur, de overmoed der inlandsche ambtenaren brengen hem spoedig van zulke gevaarlijke bemoeizucht af, regent, wedonós, kleine hoofden en schrijvers lichten hem, op hunne wijze, vóór, op zijne reizen, is hij door zijne dienaren en ondergeschikten – zijne spionnen tevens – gevolgd, zijn hoofdwerk bestaat in verslagen – en staten – maken, en – het gevolg is dat een groot deel (wij spreken niet van allen) schoon te midden der bevolking levende, vreemd blijft aan hare eigenaardige denkbeelden, hare taal, hare grieven en nooden, en de inlandsche hoofden onbeperkt heerschen.

Geen wonder dan ook, dat als laatste en allernoodlottigst gevolg van het aangenomen beginsel de inlandsche hoofden veelal *aanmatigend zijn tegenover de bevolking en het Europeesch bestuur.*

Wij gelooven niet door iemand bestreden te worden in de bewering dat de inlandsche hoofden nog altijd de onderdrukkers zijn van hun volk. Ongeoorloofde heerediensten; willekeurige toeëigening van goederen, dieren, vrouwen; afpersing bij het betalen van geld of verstrekking van rijst voor arbeid; knevelarij tot het verkrijgen van passen, omkooping bij het kiezen van dessa-hoofden, bekorting van de regten der getuigen, misbruikmaking van gezag van het eerste hoofd af tot aan den minsten kabajan, oppasser en kantoorschrijver: ziedaar enkele regels van de zwarte lijst der verdrukkingen, waaronder Java's bevolking thans nog zucht. – Wij weten, dat de wet zulke misbruiken verbiedt, dat, noch regering, noch ambtenaren haar op ettelijk bevorderen, dat zij gegrond zijn in de eeuwenlange tijrannie van het despotisme op Java. Maar evenzeer weten wij, dat het stelsel, hetwelk thans wordt gevolgd en waarvan de overwegende invloed der inlandsche hoofden op de bevolking het onvermijdelijk gevolg is, hen stijft in hunne willekeur, en hunne wandaden grootendeels verbergt, zóó niet ten deele oogluikend doet toelaten. De hoofden toch bemerken, dat de regering hen spaart, verschoont en ontziet, zij weten dat het grootste aantal hunner knevelarijen, door de vervreemding der Europesche ambtenaren van de bevolking, bedekt kan blijven en dit maakt hen vermetel, vermetel ook tegen het bestuur. Het bekende voorbeeld van dien regent, die bij gelegenheid van 's konings verjaardag een toast dronk op de compagnie „van wie hij zijne duiten ontving," die eens de vermetelheid had te verklaren, dat hem niets gemakkelijker zou zijn, dan alle Europeanen op éénen nacht te doen onthalzen, doch zijn eigenbelang hem daarvan terughield, en die thans door het hoofd van het gewestelijk bestuur, onder wien hij dient, inhetoogloopend wordt ontzien en met eerbied behandeld, – dit voorbeeld is niets dan eene openbaring van veler gevoelen, die voorzigtig genoeg zijn te zwijgen; een bewijs dat de inlandsche hoofden begrijpen dat zij *alleen door het eigenbelang van Nederland worden gesteund, en alleen ter wille van hun eigenbelang Nederland willen steunen.*

Het is echter de vraag of die wanverhouding geen noodwendig gevolg is van de betrekking waarin Nederland tot Java staat, als vreemde heerscher over eene overzeesche bezitting, en daarom onvermijdelijk moet blijven bestaan.

Ons antwoord is: geenszins!

Wij zagen dat het cultuurstelsel noodwendig de tusschenkomst der hoofden, behoefte, ja! zich van hunne bemiddeling moet verzekeren, door hen in hunne willekeur en tijrannie te sparen en te stijven, maar dat het dan ook, al moest men de noodzakelijkheid van dwangarbeid, de genoegzaamheid der loonen erkennen, door de bevestiging van het despotisme der hoofden, de verdrukking der bevolking ten gevolge heeft. – Hierin ligt de veroordeeling van het cultuurstelsel, hieruit volgt de verpligting om het op te lossen in de particuliere industrie, en hierdoor wordt de weg aangewezen, om den invloed der hoofden te verzwakken zonder gevaar voor Nederlands heerschappij.

Tot nog toe heeft zij zich gesteund in de *hoofden*. Maar Nederlands roeping is het: een steun te zoeken bij de *bevolking.*

Gesteld eens:

men liet de particuliere industrie zich vrij ontwikkelen, zonder haar door de vormen van het cultuurstelsel (overeenkomsten, tusschenkomst der hoofden, monopolie) met misbruiken te besmetten, men liet vrije mededinging en vestiging van Europeanen onverhinderd toe,

men gunde den Javanen versnelde wegen van verkeer,

men sneed den opiumkanker weg uit het ligchaam der inlandsche staathuishouding,

men hief allengs gemeenschappelijk grondgebruik, cultuur percenten, heerediensten, dwangarbeid, en alle monopolie op,

men bevorderde krachtdadig het onderwijs, al naar de vermeerderde nijverheid de behoefte daaraan uitbreidde,

men verminderde de regten en vermeerderde alle bronnen van volkswelvaart,

men gaf het volk geleidelijk de uitoefening van volksregten,

men erkende de hoofden in hunnen rang, niet naar familieafkomst of gunst maar *alleen* naar verdienste benoemende,

men verminderde allengs het aantal der regentschappen,

men verhoogde de traktementen der inlandsche ambtenaren,

men hief het monopolie der Delftsche academie op, en schonk de jonge ambtenaren gelegenheid zich ook practisch te vormen als vroeger, vóór zij den rang van controleur verkregen,

men regelde het regtswezen meer op Europesche wijze,

dan zouden de behoeften der bevolking zich door het verkeer uitbreiden en zij meer werken dan nu, maar zonder dwang en met hooger loon, dan zouden zich onder hen een handwerksklasse en middenstand op Java vormen, die de bevestiging der cultures, de beperking der knevelarij en de toeneming der zedelijkheid, en der volkskennis zouden ten gevolge hebben,

dan zou Nederlands heerschappij zich versterken in het hart der Javaansche bevolking, gelijk zij nu alleen hangt aan den zijden draad van de stemming der inlandsche hoofden,

dan zouden de hoofden eerbied leeren koesteren voor Nederland, zedelijker worden door ver-

lichting en arbeid, en eindelijk het onderscheid tusschen Europeesch en inlandsch bestuur zich oplossen in eenen ambtenaarstand, waarin de Europeaan, de afstammeling van den Europeaan in Indie, ja zelfs de Javaan naar den maatstaf der verdienstelijkheid evenzeer zouden worden opgenomen,

dan zouden ook onder het Javaansche volk drukpers, brievenvervoer, scholen, beoefening der wetenschappen en schoone kunsten evenzeer ontstaan als in het westen,

dan zou Nederlands schatkist voor het gemis van de baten des cultuurstelsels en der monopolien vergoeding vinden in betamelijke belastingen en regten, die haar, honderdvoudig vermeerderd, zouden toevloeijen, naarmate Java's bronnen van welvaart zich ruimer ontsloten,

dan zou Nederlands volk, zonder anderen te benadeelen, door ruimer handel en verkeer verkrijgen wat het nu door kunstmatige bescherming en afgedwongen winsten aan anderen ontrooft,

dan zou Nederlands heerschappij wel niet *eeuwigdurend*, maar *langdurig* zijn over Java, en de oplossing zijner magt in de onafhankelijkheid van Java zou de ure zijn van de volkomen verheffing der inlandsche bevolking, die, nu onmondig, toch aanspraak heeft eenmaal van de voogdijschap te worden ontslagen.

Onze schets is geen droom, zij zal *werkelijkheid* worden, ten zij Nederland verkoos, eene rigting te volgen, die eindigen moet in de uitputting der bevolking, de verovering der bezittingen en onze eigene schande. G.

ADVERTENTIEN.

Etagère voorwerpen, damesbureau en naaikistjes.
Een zeer goede **wagen.**
Diverse **houtwerken.**
Een **verfmolen.**
Een **marmeren verfwrijfsteen.**
Eenige **kalkoenen.**
Bloempotten enz. enz. enz. (450)

VERKOOP
VAN HET RIJSTPELMOLEN ETABLISSEMENT
Kedong-Soro.
Op een nader te bepalen dag

zullen ondergeteekenden voor rekening van belanghebbenden publiek verkoopen, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement van Nederlandsch Indie, het regt van opstal voor 20 jaren, de gebouwen en inventaris behoorende tot bovengenoemd Etablissement gelegen bij *Modjokerto* in deze Residentie.

De omschrijving van gebouwen en inventaris-ligt van af heden ten onzen kantore ter inzage.

SCHIMMELPENNINCK & CO.

Soerabaija, 21 *Maart* 1861. (458)

Op een nader te bepalen dag,

zal in het kommissie-huis

van

HAYE & CO.

publiek op Vendutie verkocht worden

het Nederlandsch Indisch driemastschip

GANA SALIM,

vroeger varende onder Fransche vlag met name

LE LION.

gebouwd te Bordeaux van hard EIKENHOUT geheel KOPERVAST met inbegrip van de DEKKEN gekoperd en voorzien van een ruime INVENTARIS.

Genoemde bodem kan ± 11.000 picols laden, en heeft in het verleden jaar belangrijke reparatiën ondergaan.

Inmiddels uit de hand TE KOOP, terwijl het schip voor iedereen te bezigtigen ligt ter reede alhier, en de INVENTARIS in het hierboven vermelde vendulokaal.

(455)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

DE STOOMBOOT

PRINS VAN ORANJE.

Kapitein J. Prins.

Vertrekt naar **Batavia** via **Samarang,** *op Zondag den 24sten dezer.*

Adres

(454) MAJOR MATZEN & CO.

HET STOOMSCHIP PALEMBANG.

Kapitein **Kramer.**

Vertrekt via **Bawean** naar **Banjermasing** op *Woensdag den 27sten Maart* des namiddags ten 2 ure.

Adres bij

(452) W. CORES DE VRIES.

DE STOOMBOOT

OENARANG,

Kapitein S. VAN HULSTIJN,

vertrekt

Van **Soerabaya** naar **Samarang** en **Batavia,** den 22sten *Maart.*

Van **Samarang** naar **Batavia,** den 9 en 24sten *Maart.*

Van **Batavia** naar **Samarang** en **Soerabaya,** den 15 en 30 *Maart.*

Van **Samarang** naar **Soerabaya,** den 18 *Maart* en 2 *April.*

Informatien bij

De agenten,

(416) **ADAM & CO.**

HET STOOMSCHIP BATAVIA.

Kapitein **Neije.**

Vertrekt via **Samarang** naar **Batavia** en **Singapore** op *Donderdag den 28sten Maart.*

Adres bij

(451) **W. CORES DE VRIES.**

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR ROTTERDAM.

Wordt aangeboden per het Nederl. campagne barkschip

JANNETJE,

Kapitein A. Lupcke.

Deze bodem heeft ruime en luchtige inrigtingen voor passagiers, vaart een geneesheer, en zal einde der maand van hier kunnen vertrekken.

Voor nadere informatien vervoege men zich tot den gezagvoerder in *'t Marine-Hotel* en te BATAVIA, SAMARANG en hier bij

De Agenten,

(434) **B. KOPERSMIT & CO.**

VERTREKKENDE PERSONEN.

WM. MATHIEU, verlaat Java voor eenigen tijd.

(448)

Eene te **Amsterdam** gevestigde Firma, die zich hoofdzakelijk bezig houdt met het waarnemen van **Agenturen voor Overzeesche huizen,** wenscht zich tot dat einde ook met **Java huizen** te verstaan. Naauwkeurige bekendheid met den handel in Europa en meer dan oppervlakkige kennis van dien in Nederlandsch-Indie, gepaard met vele connexien, vooral ook in het vak van Manufacturen, en de referentie aan eenige der eerste Handelshuizen zoo te *Amsterdam* als elders, vermeent zij voldoende aanbevelingen om met haar in voorloopige Correspondentie te treden.

Adres: H. H., Bureau van den *Java-Bode,* Franco.

(461)

EEN HUIS in de *Boomstraat.*

(449) **Wed. BUIJTEN.**

Eenige soliede en zeer net bewerkte **WAGENS** uit de fabriek van *Zakara* en *Audineau* te Batavia.

bij

(446) **ADAM & CO**

Bij den ondergeteekende te bekomen

Tien picols GOEDE CUBEBE.

Op aanvraag monsters te verkrijgen.

pp. J. G. VAN DER EERDEN.
J. E. VAN MOUREK.

PROBOLINGO, *den* 20 *Maart* 1861. (460)

VERKRIJGBAAR.

Europesche Touwwerken van verschillende dimensien.

SCHEEPSGATEN.

Zware en ligte KARTELDOEK, zoomede PLEETEN en KOPEREN WAGENLIJSTEN, KANTOORBOEKEN, GUTTA PERCHA REGENJASSEN bij

(466) **J. W. STECHER.**

ONTVANGEN
FRIESSCHE KLOKKEN.

(463) HAMMELBURG.

Prachtige SORTIES de BAL
„ COIFFURES
en
MUZIEKDOOZEN met FLUITWER

zeer melodieus van toon, spelende 6 en 8 arias.

(464) F. KIEL.

VERKRIJGBAAR.

GOEDE KOFFIJ tegen *ƒ* 40. Rec. de picol.

bij

(465) **LIM PIK SIOE.**

Achter den Kapitein der Chinezen.

HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN.

De Inwoners van Java zijn zeer blootgesteld aan rhumatiek vooral in het regenachtige en koude jaargetijde. HOLLOWAY'S ZALF is dan een schat die men onmogelijk te hoog waarderen kan. De te zamengetrokkene gewrichten goed ingewreven met deze doordringende ZALF herkrijgen spoedig derzelver vroegere buigzaamheid, en de pijn en ontsteking welke met eene gevaarlijke rhumatiek altijd gepaard gaan, worden onveranderlijk door dezelve verligt. Zelfs in gevallen waarin de ledematen gedeeltelijk krachteloos geworden waren hebben se hunne bewegingskrachten en oorspronkelijke sterkte herkregen. Zenuwziekten, Tic-douloureux, en alle andere ongesteldheden van het zenuwgestel worden met dezelfde gemakkelijkheid door deze beide middelen genezen. De Pillen, door derzelver regtstreeksche werking op alle afzonderingen der vochten en door deze op het bloed, zijn eenen edelen hulpgenoot voor de ZALF.

Ad. *ƒ* **1,—** *ƒ* **3,—** en *ƒ* **5,—** per doos of pot, naar gelang van derzelver grootte, bij

(435) **LE ROY & CO.**

NEDERLANDSCH INDIE.

SOERABAYA, den 23sten Maart 1861.

TELEGRAM.

De mail is gisteren te Batavia aangekomen.

De tijdingen omtrent den watersnood in Nederland zijn allervreesselijkst. De Waal is bij Leeuwen doorgebroken en heeft 17 dorpen verzwolgen, bij welke ramp dertig menschen zijn omgekomen. De ellende is veel erger dan in den Bommelerwaard. De koning en kroonprins reizen overal rond, om hulp te verleenen en de behoeften te lenigen. Tegen 19 Februarij ('s Konings verjaardag) was eene algemeene collecte voorgeschreven. Een gerucht aangaande de benoeming van den minister de Casembroot tot Gouverneur Generaal wordt tegengesproken.

Z. M. de koning heeft tot ridders van den Nederlandschen Leeuw benoemd: de civiele geneesheer Mandt, de fabriekant Baijer, de luitenant kolonel der genie Steinmetz, de kolonel Kuijp en de heer Wiggers van Kerchem.

Bij het vertrek der mail waren de rivieren bijna ijsvrij.

In Engeland en Frankrijk zijn vredelievende troonreden uitgesproken.

Gaeta genomen, koning Frans op de vlugt. De Porte weigert verdere bezettingen van Syrie door Frankrijk. De toestand van Oostenrijk is minder gunstig, het leger wordt sterk uitgebreid. Denemarken protesteert te Frankfort tegen inmeniging van den Bond.

De afscheiding in de Vereenigde Staten neemt toe.

In Engelsch Indie heerscht groote hongersnood.

Handel levendig. **Koffij** onveranderd. **Tin** 75½. **Rijst** gevraagd 5800 bn. **Java** *ƒ* 9.— **Suiker** flaauw 38½. **Tabak** stil. **Indigo** gewild. **Arak** *ƒ* 165.— *ƒ* 170.—

— Het misbruik van den sabel is nog niet geheel geweerd, ten minste dezen morgen was er een militair in straat Gatottan met dat wapen in de lucht zwaaijende, onder het uitroepen van *Vive la liberté!*, tot dat de hoofdschout O. hem tot zwijgen bragt en naar de hoofdwacht in arrest voerde.

Het concert van den heer Guille van l.l. Woensdag avond verschafte groot genoegen aan de weinige toehoorders. Het is te betreuren dat het publiek dezen verdienstelijken artiste niet door een betere opkomst heeft willen beloonen.

De heer Mr. L. J. A. Tollens heeft, volgens zijn vroeger aangekondigd plan, een bundel dicht- en letterkundige verpoozingen in het licht gegeven ten behoeve dergenen die door de stormen welke in de Pinksterdagn van 1860 in Nederland hebben plaats gehad het hunne hebben verloren. Het goede doel moge velen aansporen tot een uitgave die voorzeker niemand zich berouwen zal.

— Tot gewoon lid van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen is benoemd de heer Affonso de Castro, gouverneur van Timor Delli. *B. H.*

ZUID EN OOSTER-AFDEELING VAN BORNEO. — De kolendelving bij de mijn *Oranje Nassau* te Pengaron begint van lieverlede weder meer belangrijk te worden. In de maand Januarij bedroeg de afvoer 356 ton.

Aan inkomende en uitgaande regten werd in de maand

Januarij ontvangen	*ƒ* 7015:68
In Januarij 1860	„ 4381:14
Meer in 1861 . .	*ƒ* 2634:45

In den toestand van het oude Bandjermasinsche rijk is in den laatsten tijd weinig verandering gekomen. In de Oostkust-rijkjes is onze verhouding bijzonder verbeterd. Tot staving hiervan kan onder andere dienen, dat niet alleen de Sulthan van Passir aan den adsistent-resident van Koetei de belofte heeft gedaan, om na den padioogst naar Bandjer-

masin op te komen, maar dat zelfs pangeran Moeda, vorst van Banjkala-an, Tjingal en Mansenggoel bereids ter hoofdplaats is verschenen.

Die pangeran, welke als de invloedrijkste der vorsten in de Tanah-boemboe wordt beschouwd, was bij zijne komst te Bandjermasin voorzien van eene schriftelijke volmagt van hadji Madura, vorst van Tjanloeng en Boentoer-laut, en pangeran Mangkoe, vorst van Sampenahan, waarbij door laatstgenoemden werd verklaard, dat zij de regeling hunner belangen bij den vertegenwoordiger van het gouvernement in de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo geheel toevertrouwden aan pangeran Moeda en met al zijne handelingen in deze genoegen zouden nemen.

Ofschoon de rust ook in de binnenstreken van deze residentie van lieverlede meer en meer terugkeert, dwalen niet te min, vooral in de Oostelijke bergstreken, nog steeds enkele benden opstandelingen rond, die zich door roof en moord bij de rustige bevolking gevreesd maken.

Al het mogelijke wordt gedaan om deze zwervelingen door het aanhoudend patrouilleren onzer troepen te verdrijven of onschadelijk te maken.

Op het gezigt onzer soldaten gaan zij echter immer op de vlugt en verdwijnen zij in de ontoegankelijke wildernissen, waar het niet mogelijk is hen te vervolgen.

Uit de Doesoen zijn tijdingen ontvangen, welke doen vermoeden, dat Kiahi Rangga Niti, — die door den resident met eene zending derwaarts was belast om de bevolking tot onderwerping aan te manen, — door de benden van Antasari is vermoord.

Van het hoofd van de Doeson-Ilir, woonachtig te Babai, werd berigt ontvangen, dat men hem in zijn versterkte kampong bedreigde.

Op zijn verzoek om hulp, werd Z. M. stoomschip *Admiraal van Kingsbergen* derwaarts gezonden.

Hij schijnt echter door de vrees overmand te zijn geweest, want den 2den Maart werd ter hoofdplaats Bandjermasin berigt ontvangen, dat hij met zijn volk Babai verlaten en eene schuilplaats in onze versterking te Mengkatip gezocht had.

Die berigten behelsden tevens, dat de benting te Telang, bezet door het ons meest getrouwe hoofd Soeto-Ono, van Sihong, door de benden van Antasari aangevallen of bedreigd werd; men wist evenwel niet, hoe het met die benting was afgeloopen.

Dientengevolge vertrok onmiddelijk op den 3den Maart Z. M. stoomschip *Bali* met 20 bajonetten, de kruisboot no. 39 en de gouvernements stoomsleper *Van Os* naar Mengkatip, om zoo mogelijk de benting van Telang te adsisteren.

Na deze versterking ontzet te hebben zal de *Bali* nog 20 bajonetten van Mengkatip medenemen, den stoomsleper *Van Os* terug zenden en met de *Admiraal van Kingsbergen* hooger op stoomen, om de beweging der Koeteinezen van de zijde der Barito zoo goed mogelijk te ondersteunen.

Op den 9den Februarij jl. werd te Rantau, — tijdelijke standplaats van den controleur van Margasari, die aldaar door een detachement van 30 bajonetten wordt beschermd — het berigt ontvangen, dat op een paar uren oostwaarts van daar eene vijandelijke benting in het Mangoeroeh-bosch was opgeworpen.

Op den 10den ging de controleur met 25 bajonetten onder den adjudant onderofficier dd. officier S. van Puffelen derwaarts.

Op hunne nadering vlugtte de vijand, waarop de benting werd verbrand.

Op den 17den vereenigde die verdrevene bende zich evenwel weder en beproefde eenen nachtelijken aanval op Rantau, doch de geringe magt aldaar aanwezig was voldoende om den vijand op de vlugt te doen gaan.

Van de aanwezigheid van eene colonne, sterk 50 bajonetten, die op den terugtogt van Amawang naar Bandjermasin op den 18den Februarij te Rantau aankwam, werd gebruik gemaakt, om de omstreken geheel van vijanden te zuiveren.

Op het berigt, dat de opstandeling Said Sambas brandbrieven en bedreigende tjaps had gezonden naar Rantau Bekoela en Ambawang, rukte de 2de luitenant van Ende uit Baleh en de kapitein van Vloten uit Martapoera, laatstgenoemde met 100 bajonetten en mortier, den vijand te gemoet. Berigten omtrent de ontmoetingen dezer kolonne waren op 4 Maart jl. nog niet ingekomen.

In de Tanah-laut kan de oorlog als geëindigd gerekend worden.

Tot driemalen toe is getracht zekerheid te bekomen, omtrent het gerucht, dat de opstandeling Djalil te Toendakkan oostwaarts van Pringien zoude begraven zijn.

Twee malen is de derwaarts gezondene kolonne door de gidsen misleid en stuitte zij telkens op een uitgestrekt en diep moeras.

De gidsen zijn in staat van arrest naar Pringen teruggezonden en door anderen vervangen.

In het noorden van de afdeeling Amoenthai loopen geruchten rond als of Antasari die streken zoude bedreigen.

Deze omstandigheid, gepaard aan eenige sluipmoorden daar gepleegd en het ontmoeten nu en dan van eenige rooverbenden maken de bevolking zeer ongerust, en zijn dikwijls oorzaak van tijdelijke verlating der kampong.

Ook vreesde men daar, dat een der hoofden van de Tabalong-Kiri, die vroeger getrouwheid had beloofd, het weder met de opstandelingen eens zoude zijn.

Zoo veel doenlijk wordt echter daar getracht door het uitzenden van patrouilles de bevolking vertrouwen in te bezoemen en de kleine stroopersbenden afbreuk te doen.

In het Aleische is eene troep rondzwervende opstandelingen door ons opgezocht en hun eenig verlies toegebragt.

Niettegenstaande de groote moeite en de goede combinatie der beweging, mogt het echter niet gelukken het hoofd der bende in handen te krijgen.

Van de hoofdplaats Bandjermasin valt niets bijzonders te vermelden; de rust bleef aldaar ongestoord, terwijl de handel en het vertier meer en meer toenemen.

(*J. C.*)

NEDERLAND.

— Aan het verslag van de commissie voor de staats-spoorwegen aan den minister van binnenlandsche zaken, ontleenen wij o. a. het volgende. De rigtingen van de acht spoorwegen zijn of zullen worden uitgebakend, en nadat zij door de commissie zullen zijn onderzocht, zal deze, zoodra dit gewigtig deel van hare taak tot rijpheid zal zijn gekomen, achtereenvolgens bepaalde voorstellen doen, betrekkelijk de aan te nemen rigtingen, op dat, ten gevolge der beslissing van Z. E. ten aanzien van die, welke zullen behooren te worden gevolgd, de ontwerpen zouden kunnen worden opgemaakt, de onteigeningen voorgenomen en de aanleg begonnen.

De commissie heeft de plaatselijke gelegenheid voor het station te Nieuwe Diep, en de brug te Zutphen onderzocht. Z. E. de minister van Oorlog heeft ten aanzien van het station nog geen besluit genomen, en betreffende de brug nog nadere inlichtingen gevraagd.

De commissie heeft de levering van 70,000 dwarsliggers aanbesteed en van 4500 tonnen spoorstaven. Zij heeft voor de spoorstaven het model Vignolle, van 37 p. de el, aangenomen, en het hout zal met creosoot worden bereid. De commissie meent als nog niet te kunnen bepalen, welke houtsoort op den duur de voorkeur verdient. Het hout zal te Rotterdam kunnen worden opgeslagen. Het ijzer zal kunnen worden geleverd, naar goedvinden te Rotterdam, Maastricht, Arnhem of Rozendaal.

In het verslag wordt o. a. medegedeeld dat in handen der commissie zijn gesteld negen aanvragen om commissie voor de spoorwegen van Belgie naar Nederland, ten einde den minister van Binnenlandsche Zaken daaromtrent te berigten, wien zij in overweging heeft gegeven, omtrent die aanvragen in overleg te treden met de Belgische regering, omdat eene concessie op Nederlandsch grondgebied haars inziens geene waarde heeft en tot geen goed gevolg kan leiden, indien niet aan denzelfden aanvrager concessie in Nederland en in Belgie wordt verleend. De minister heeft zich met dit gevoelen vereenigd en uit de dien ten gevolge van de Belgische regering verkregen inlichtingen is het gebleken, dat vele dier concessien niet konden worden gegeven en dat de eenige personen, die in Belgie concessie hebben gekregen, waren drie der tegenwoordige aanvragers, en de heer Nelemans, welke laatste in Nederland echter geene concessie heeft verzocht althans voor zooveel dit bij de commissie bekend is.

Een voorstel om voor den invoer van bouwstoffen en voor contracten vrijdom van inkomende, zegel- en registratie-regten te verleenen, heeft bij het departement van financien bezwaar ontmoet.

Men verlangt in Nederland eene fabriek van spoorwegmaterieel te stichten en de verzekering te bekomen, van bij gelijke prijzen met het buitenland, de voorkeur voor de levering. De commissie maakt zwarigheid tegen dergelijke toezegging en meent, dat men zich aan het beginsel van aanbesteding moet houden; zij acht het echter wenschelijk, dat eene dergelijke fabriek, in welke de benoodigdheden werkelijk worden vervaardigd, hier te lande worde daargesteld, en zeer mogelijk, dat daardoor eene bloeijende nijverheid voor spoorweg materieel zal ontstaan.

De commissie ontving aanbiedingen tot het leveren van Surinaamsch hout voor de spoorwegen. De duurzaamheid van dit hout is volgens de verslagen, haar door den minister van Oorlog verstrekt, zeer groot, doch de prijs hoog. Als een voortbrengsel van onze kolonien zou het nemen van eene proef welligt aanbeveling verdienen. Zoodra voldoende inlichtingen zijn verkregen, zal de commissie den minister, zoo noodig, een voorstel daaromtrent doen.

Door tusschenkomst van den raad van toezigt op de spoorwegdiensten heeft de commissie de medewerking der besturen van de verschillende spoorwegmaatschappijen in Nederland bij den aanleg der spoorwegen verzocht; zij werd haar welwillend toegezegd.

— Het Nederlandsche zendelinggenootschap heeft van 1856 tot 1860 en dus in de 5 laatste jaren aan giften en legaten ontvangen de kapitale som van *f* 159,438.45.

* HAARLEM, 13 Jan. — Het garnizoen hier ter stede heeft een treffend blijk gegeven van zijne belangstelling in het treurig lot van de door watersnood lijdenden. De officieren en onderofficieren van het 2de regement dragonders hebben ieder een dag traotement afgezonderd, en hetgeen van die bijdrage de waarde verhoogt, is, dat zij geheel vrijwillig geschied is, en het plan er toe van eenige onderofficieren namens hunne kameraden is uitgegaan. Bij het 6de regement infanterie heeft men eene hardrijderij op schaatsen georganiseerd, die jl. Zaturdag in de nieuwe gracht voor de kazerne heeft plaats gehad; mildelijk vloeiden de bijdragen, getuige de lijst ter deelneming; de nieuwe gracht was met de nationale kleuren voorzien en de muzijk van de dragonders zette het feest luister bij, dat door eene groote volksmenigte zoo op het ijs als langs de wallen werd bijgewoond. Vier-en-twintig rijders kampten, om de overwinning; eindelijk behaalde de tamboer van Assen den prijs, een paar Friesche schaatsen en de soldaat Heitsma de premie, eene bouffante. Naar men verneemt heeft het garnizoen door een en ander ruim *f* 250 voor den watersnood bijgedragen.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	Vlag	Naam van het Schip	den Gezagvoerder.	Grootte van 't schip in Lasten.	van waar gekomen.	wanneer gezeild.	welke plaats aangedaan.	werwaarts bestemd.	Agenten.
Maart 22	Hamb.	George en Henrie.	J. Peters.	169	Batavia.	17 Maart.	Samarang.	Soerabaija.	geen

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Maart.	22	Nederl. Inn.	Atidjatool Rachman.	Sech Alie Banzeer	Batavia via Samarang.
„	—	„ „	Abbool Hassim.	Said Alie Alhabasij.	Banjermassing via Kamal.
„	—	Nederlandsche	L' Esprance.	N. C. Paulus.	Balie.
„	—	Nederl. Ind.	Bella.	Jono.	Pasoeroean.
„	23	„ „	Litile.	Katjoong.	„

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche	Ridderkerk.	Teerlink.	Nederland.	B. Kopersmit & Co.
„	Henriette Maria.	T ebbes.	„	„ „ „ „
„	Jannetje.	Lopcke.	„	„ „ „ „
„	Passaroeang.	Kramer.	Onbepaald.	E. Ten Brinck & Co.
„	Adriana Petronella.	Annokkee	„	„ „ „ „ „
„	Postillon.	van Someren Greve.	Onbepaald.	Schimmelpenninck & Co.
Britsche	J. D. Marshall.	W. Craigir.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co.
Nederlandsche	Proteus.	Kikkert.	„	„ „ „ „ „ „
„	Johanes Lodewijk.	van de Waal.	„	Fraser Eaton & Co.
Nederl. Ind.	Stoomboot Samarang Paket.	Scheel.	In reparatie.	Mathieu Ebbs Ruys & Co.
Nederlandsche	Ida Elisabeth.	Doorens.	Rotterdam.	„ „ „ „ „
„	Antoinette Seraphine.	A. Victor.	Amsterdam.	P. Kervel & Co.
Sardinische	Maria.	A. Scottc.	„	„ „ „ „
Engelsche	Schotch Lassie.	Kennedy.	Tekoop.	Hill Broekman & Co.
„	Equinox.	Williamson.	For Charter.	„ „ „ „
Nederlandsche	Helmers.	Messen.	In reparatie.	Mc Lennan & Co.
„	Adriana Petronella.	J. A. Annokkee.	Onbepaald.	B. J. van Eck & Co.
Oldenburgsche	Australia.	Gutkese.	Samarang.	Adam & Co.
Nederl. Ind.	L'Union.	Schmit.	Charter.	„ „ „

Aan- en Uitvoer te Soerabaija van den 23sten Maart 1861.

AANVOER.

Van Moluccos per de Ned. Ind. stoomboot *Menado*, gezagv. COUTERON, 188 picols was, N. H. M. 1 kist monster, ADAM & Co; 1 pak *f* 135 zilver, GEBRS. VAN DELDEN; 83 picols was, NASH; 1 kist, HEMSEM; 1 kist diverse, CHARLES MATZEN; 1 kist diverse, MATHIEU; EBBS RUIJS & Co; 2 kisten schulpen, MEVR. LEON; 1kist, P. VADER 1 kist, KARTHAUS & MELCHERS; 1 kist, MARTENS; 12 kisten boomwas, 10 picols was 1 kist lijnwaden, 15 kisten kaijoe poetie olie, 4 pakken waskaarsen, 7600 fl. zilver en kleinigheden, diverse CHINEZEN.

Van Batavia en Samarang per de Ned. Ind. stoomboot *Oenarang*, gez. VAN HULSTEIJN.

10 balen indines, ARNOLD & ZONEN; 8 kisten zeildoek, HILL BROEKMAN & Co; 4 kisten chitzen, B. VAN LEEUWEN & Co; 17 kisten gedr. katoen, MC MILLAN MARTEN & Co; 2 kisten manufacturen, J. F. VAN LEEUWEN & Co; 5 kisten papier, B. VAN LEEUWEN & Co; 6 vaten teer, 6 vaten pik, 6 balen vilt, 2 kisten modewaren, 6/4 okshoofd wijn, 2 kisten sigaren, 10 kisten geel koper, 8 vaten spijkers, 8 vaten aardewerk, 50 kisten cognac, 6 kisten wijn, 118 collies diverse koopwaren en kleinigheden, ADAM & Co.

UITVOER.

Naar Balie en de Moluccos per het Nederl. Ind. schip *L'Espirance*, gezagv. PAULUS.

8 kisten gedr. katoen, J. F. VAN LEEUWEN & Co; 50 picols ijzer, 500 stuks juttezakken, 1000 stuks chineesche zakken, MC LENNAN & Co; 2kisten calicots, 7 kisten prints, ADAM & Co; 4 kisten calicots, HILL BROEK & Co; 21 kisten calicots, B. J. VAN ECK & Co.

Naar Batavia en Samarang per het Ned. Ind. stoomschip *Oenarang*, gezagv. S. VAN HULSTEIJN.

1 kist kams, 1 kist nicanise, 1 reiswagen, P. KERVEL & Co; 1 kist fluweel, ADAM & Co; 1 kist lampenglazen, 10 kisten gedr. katoen, MC MILLAN MARTEN & Co; 8 kisten kams, 3 kistjes monsters suiker, FRASER EATON & Co; 44 picols koper, 67 picols dadels, 100 picols kedele pitten, 10 vaten meel, 8 pakken medicijnen, 2 kisten rozijnen, 2 kisten spiegel, 1 kist zijden, 1 kist oesters, 2 bossen bereid leder, 4 kisten jav. sigaren, 2 kisten chitzen en kleinigheden, diverse ARABIEREN en CHINEZEN.

Naar Banjermasing via Kamal Madura per het Ned. Ind. schip *Abool Hasim*, gezagv. SAID ALIE ALHABESIE.

1 kist manilla en 1 kist jav. sigaren, SAID ACHMAT ALKADRIE.

Marktprijzen.

SUIKER *f* 16½.—
RIJST (CARGA) *f* 150 @ 160.—
ID. (WITTE) *f* 200 @ 220.—
ARAK *f* 57.—
WISSELKOERS 100½ à 101 %.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST

Zondag den 24sten Maart 1861.
's Ochtends te half negen ure.
Bevestiging van Lidmaten
en
Voorbereiding voor het H. AVONDMAAL.
Ds. MOUNIER.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST

Zondag den 24sten Maart 1861.
Eerste H. Dienst te 7 ure.
De Hoogmis te 8½ ure.
Het Lof 's avonds te 6½ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang er haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.